

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือด้านการศึกษา เพื่อพัฒนาสุขภาวะเด็กและเยาวชนร่วมกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2556 โดยมุ่งหวังให้เกิดการขับเคลื่อนและพัฒนาการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรมและมอบให้สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาดำเนินโครงการผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา (Leadership for Education Change : LEC) โครงการดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เข้ารับการพัฒนามีกระบวนการทัศน์ ทักษะ ภาวะผู้นำใหม่ สนับสนุนให้เกิดเครือข่ายของผู้นำจากหลายภาคส่วนของสังคม เกิดผู้นำรุ่นใหม่ที่มีผลสัมฤทธิ์สูงและเกิดนวัตกรรมในการพัฒนาการศึกษา สำหรับปีงบประมาณ 2559 ได้ดำเนินการพัฒนาผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา รุ่นที่ 3 ทั้ง 6 กระบวนการเรียนรู้ไปแล้ว จึงได้สรุปผลการดำเนินงาน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การดำเนินการพัฒนาศักยภาพผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา รุ่นที่ 3

การดำเนินโครงการพัฒนาศักยภาพผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา รุ่นที่ 3 พบว่าผู้เข้ารับการพัฒนาได้ปรับเปลี่ยนแนวคิดและพฤติกรรมให้เป็นผู้นำรุ่นใหม่ที่เป็น “ผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา” มีศักยภาพในการทำงาน พร้อมกับเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นและภาคีเครือข่ายในการสร้างสรรค์ พัฒนา และเปลี่ยนแปลงการศึกษาเพื่อพัฒนาสุขภาวะเด็กและเยาวชนที่มีคุณภาพ ตอบสนองวัตถุประสงค์ของโครงการ

ส่วนที่ 2 การประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา รุ่นที่ 3

มีผู้เข้ารับการพัฒนา จำนวน 30 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 56.67 ช่วงอายุมากที่สุด ระหว่าง 41 - 50 ปี จำนวน 17 ราย คิดเป็นร้อยละ 56.67 เป็นกลุ่มที่ได้รับการคัดเลือกจากกระทรวงศึกษาธิการ 15 ราย และกลุ่มที่ได้รับการคัดเลือกจาก สำนักงาน สสส. 15 ราย แต่ละกลุ่มคิดเป็นร้อยละ 50.00

การประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เข้ารับการพัฒนา จำนวน 5 ด้าน

1. ด้านระยะเวลาการพัฒนา พบว่าในภาพรวมผู้เข้ารับการพัฒนาโครงการผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา รุ่นที่ 3 จำนวน 30 ราย ผ่านเกณฑ์การประเมินด้านระยะเวลาการพัฒนารวมทั้ง 6 กระบวนการเรียนรู้ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 จำนวน 25 ราย คิดเป็นร้อยละ 83.33

2. ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เข้ารับการพัฒนา พบว่าในภาพรวมผู้เข้ารับการพัฒนาโครงการผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา รุ่นที่ 3 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้อย่างไรก็ตามทุกกระบวนการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 81.04 ผ่านเกณฑ์การประเมินไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 จำนวน 25 ราย คิดเป็นร้อยละ 83.33

3. ด้านพฤติกรรมมีส่วนร่วมในกิจกรรมตามกระบวนการเรียนรู้ พบว่าผู้เข้ารับการพัฒนาโครงการผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา รุ่นที่ 3 มีพฤติกรรมมีส่วนร่วม ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านความร่วมมือในกิจกรรม ความรับผิดชอบ การเสนอความคิดเห็น ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และการเป็นผู้นำหรือผู้ตามที่ดี ในภาพรวม คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.07 ผ่านเกณฑ์การประเมิน ค่าเฉลี่ยไม่น้อยกว่า 3.50 จำนวน 25 ราย คิดเป็นร้อยละ 83.33

4. ด้านกระบวนการเรียนรู้ (Reflection & AAR) และการศึกษาดูงาน พบว่าผู้เข้ารับการพัฒนาโครงการผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา รุ่นที่ 3 ทั้ง 25 ราย ผ่านเกณฑ์การประเมินความรู้ ความเข้าใจ โดยใช้กระบวนการ Reflection and AAR และการศึกษาดูงาน โดยพิจารณาจากองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นหลังการพัฒนาศักยภาพ กล่าวคือผู้เข้ารับการพัฒนารู้จักตัวเองมากขึ้น ทราบถึงคุณค่าแห่งการมีชีวิตและการมีชีวิตที่มีค่า มีวิสัยทัศน์ด้านบวกต่อชีวิตตนเอง ผู้อื่น องค์กรและสังคม เข้าใจเรื่องความกล้าหาญทางจริยธรรมและใช้ได้อย่างถูกต้องและสามารถเตรียมแผนการดำเนินชีวิตของตนได้ สามารถคิดเชิงระบบ คิดนอกกรอบ คิดสร้างสรรค์และมีแนวทางในการพัฒนาการศึกษา สามารถผลิตสื่อบนมือถือซึ่งนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมที่สามารถสื่อสารได้ทุกโอกาส มีทักษะการเรียนรู้และการจัดการองค์กรและการสร้างนวัตกรรมในการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาเพื่อมุ่งเน้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแนวคิดและวิธีการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์สมบูรณ์ มีทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย สามารถกำหนดแนวทางการสร้างนวัตกรรมในการจัดการศึกษาแบบบูรณาการทั้งปัญหาภายใน (จิตศึกษา) ปัญหาภายนอก การบูรณาการที่ใช้ปัญญาเป็นฐานการเรียนรู้ (Problem Based Learning : PBL) การพัฒนาครูและการพัฒนาองค์กร (Professional Learning Community : PLC) ได้ศึกษาระบบการเรียนรู้ร่วมกันระหว่าง บ้าน วัด โรงเรียน ที่ประสบผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมมีความรู้ ความเข้าใจ หลักการ แนวคิดการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน กระบวนการและวิธีการบริหารจัดการที่ประสบผลสำเร็จในการทำงานเชิงพื้นที่ เข้าใจกระบวนการทัศน์และแนวคิดทางการศึกษาของโลกที่เปลี่ยนแปลงไป

5. ด้านการบูรณาการองค์ความรู้โดยการนำเสนอเป็นโครงการพิเศษ

การบูรณาการองค์ความรู้ที่ได้รับจากการพัฒนาและร่วมแลกเปลี่ยนแนวคิดกับกัลยาณมิตร พบว่าผู้เข้ารับการพัฒนาทุกคนสามารถนำความรู้ที่ได้รับมาร่วมกันจัดทำโครงการพิเศษ จำนวน 6 โครงการ คือ โครงการการสร้างวัฒนธรรมการอ่านระดับชุมชนเพื่อสร้างสังคมสุขภาวะ โครงการพัฒนาครูอาชีวศึกษาไทยก้าวไกลสู่ยุค 4.0 โครงการระบบการพัฒนาครูใหม่เพื่อการเป็นครูมืออาชีพ โครงการโรงเรียนต้นแบบศตวรรษที่ 21 โดยบูรณาการเชิงระบบ โครงการการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ระดับตำบล : บ้านจันทร์โมเดล โครงการพัฒนาระบบและกลไกสนับสนุนการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ระดับตำบลเพื่อเพิ่มสมรรถนะครูและสร้างสุขภาวะเด็ก เยาวชนและชุมชน

การประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการพัฒนาที่มีต่อโครงการผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา รุ่นที่ 3

การประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการพัฒนาที่มีต่อโครงการผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา รุ่นที่ 3 ในภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.52, S.D.=0.61$) ด้านหลักสูตร ทั้ง 6 กระบวนการเรียนรู้ ในภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.54, S.D.=0.57$) ที่มีความพึงพอใจอันดับสูงสุด คือกระบวนการเรียนรู้ที่ 3 การสื่อสารสังคม สื่อสาธารณะเพื่อการเรียนรู้และสื่อสังคมออนไลน์เพื่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด อันดับสุดท้าย คือ กระบวนการเรียนรู้ที่ 5 กระบวนทัศน์ทางการศึกษาและการเรียนรู้ในรูปแบบใหม่และกระบวนการเรียนรู้ที่ 6 ผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษากับการพัฒนาสุขภาวะเด็กและเยาวชน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก สำหรับความพึงพอใจที่มีต่อการดำเนินงานโครงการผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา อันดับที่มีความพึงพอใจมากที่สุด คือด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือด้านผู้บริหารโครงการ อันดับสุดท้ายคือ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะของการพัฒนา

การดำเนินการพัฒนาศักยภาพตามโครงการผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา รุ่นที่ 3 ทั้ง 6 กระบวนการเรียนรู้ มีข้อเสนอแนะสำหรับการปรับปรุงเพื่อการบริหารจัดการโครงการในรุ่นต่อไป ดังนี้

1. ควรเพิ่มเวลา Dialogue กิจกรรมกระบวนการเรียนรู้ที่ 1 วิชาความเป็นผู้นำทางการศึกษาและวิชาการสร้างแรงบันดาลใจในการพัฒนาการศึกษา จากเดิมวิชาละ 1 ชั่วโมง 30 นาที เป็นวิชาละ 3 ชั่วโมง
2. ควรเรียงลำดับการพัฒนาตามกระบวนการเรียนรู้ที่หลักสูตรกำหนด เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและเชื่อมโยงองค์ความรู้กัน
3. การพัฒนาไม่ควรรวม 2 กระบวนการเรียนรู้ไว้ด้วยกันเพราะทำให้การเรียนรู้ไม่ลึกซึ่งตามเนื้อหาและกิจกรรมที่กำหนดไว้ในแต่ละกระบวนการเรียนรู้ ประกอบกับต้องขยายเวลาในการพัฒนาจากเดิมกำหนดเวลาในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ละ 3-5 วัน (วันศุกร์ เสาร์และอาทิตย์) ขยายเป็น 7 วัน ทำให้ผู้เข้ารับการพัฒนาบางคนไม่สามารถมาเข้าร่วมกิจกรรมได้
4. ไม่ควรเปลี่ยนแปลงกำหนดการพัฒนาหลังจากที่ได้แจ้งให้ผู้เข้ารับการพัฒนาทราบแล้ว

ข้อเสนอแนะของการประเมินโครงการ

1. การประเมินโครงการควรยึดรูปแบบหรือทฤษฎีในการประเมินเพื่อให้เกิดความครอบคลุม
2. ควรติดตามการเปลี่ยนแปลงของผู้เข้ารับการพัฒนา หลังจากผ่านการพัฒนาไปแล้ว

โครงการผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา รุ่นที่ ๓

รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
(นายชัยยศ อิ่มสุวรรณ์)
ประธานในพิธีเปิดโครงการฯ

ผู้อำนวยการ สคบศ.
(นายประเสริฐ ทอมดี)
กล่าวรายงานต่อประธานในพิธีเปิดโครงการฯ

ผู้อำนวยการสำนักสนับสนุนและสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)
(นางเพ็ญพรรณ จิตตะเสนีย์) และ วิทยากร
(รศ.ดร.ประวิต เอราวรรณ์)

การเตรียมจิตเพื่อการเรียนรู้ด้วยสมาธิ สติ
(นพ.ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานติ์)

กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความเหลื่อมล้ำทางสังคมและการเรียนรู้เพื่อการพึ่งพาตนเอง โดย คุณโจน จันได

เรียนรู้กระบวนการศึกษาผ่านงานศิลปะและละครกับ มะขามป้อมเชียงใหม่ Art Space ชุมชนศิลปะ เชียงดอยหลวงเชียงใหม่ โดย อ.พฤษ หลกลุกบุตร

ศึกษาแนวคิดและวิธีการจัดการเรียนรู้ การศึกษารูปแบบใหม่ ณ โรงเรียนบ้านประทาย อ.กันทรลักษณ์ จ.ศรีสะเกษ

แลกเปลี่ยนและเรียนรู้เรื่องคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด อำนาจเจริญ ณ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอำนาจเจริญ

แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับนักกลองไทยในลาว คุณวิมล กิจบำรุง เจ้าของริสอร์ทหาดผาสาม อูทยานบางเจียง แขวงจำปาสัก

